

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt., fél évre 2 frt., negyedévre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petitsor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lap szerkesztőségéhez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1885.

30. szám.

Julius 23.

A boldog egyszerűség.

I.

(M—y.) Boldog egyszerűség, hova lőn a te országod! Méltán sohajthatunk föl mai nap, midőn a társadalmi igényeknek olyatén rabjaivá váltunk, hogy csak a legnagyobb áldozatok árán vagyunk képesek azokat kielégíteni, midőn a haladó kor mindig újabb és újabb szükségleteket teremt, midőn a folyton változó divat keserves adója alól még a szegényebb ember sem szabadulhat meg teljesen, midőn a fényűzés a valóságos pokolnak szolgálatába szegődött oltárt emel magának, amelyen évente milliókat emészt föl! Hol vannak amaz idők, midőn a családi élet szentélye egyuttal műhelye volt a mindennapi élet követelményeinek, midőn rangkülönbség nélkül minden családot a munka szentelt meg, midőn minden vágy, óhaj, szükséglet ott nyert kielégítést a család kebelében, és rokka, guzsaly, szövöszék képezték a salonok első butorait, midőn nemzedékről nemzedékre származott át a hagyományos házi munka és ipar, midőn egyfelől a szorgalom, munkásság, másfelől az igények szerény volta képezték a családi erények bölcsőjét? Az a boldog egyszerűség a ruházatban, táplálkozásban, a családi és házi életben, a józan, mértékletes életmód, ártatlan és olesó örömei, mindezek immár csak emlékezetben élnek. A haladás kivetkezettette a társadalmat egyszerű s természetes alakjából, lassanként aláaknáztatta a csöndes és igénytelen családi élet talaját, más eszmék, fogalmak lettek irányadók, a munkás szellem mindinkább tért veszített ott, ahol nemes kötelesség volt, és alávonult az alsóbb és legalsóbb rétegekbe, ahol pusztán szükségévé vált. Ez a süllyedés a haladásban, az esés az emelkedésben.

Azelőtt sem volt az élet küzdelem nélkül, de volt a társadalomnak eszménye, amely az egész életmódban

nyilvánult. Nem lépni túl a mértéken, nem keresni örömet, gyönyört, hatalmat, kényelmet, jóllétet a többség rovására. Az igények egyszerűsége képezte a kedélyek nyugalmának alapját. Most az elv: jól élni bármilyen áron, haladni a divattal bármilyen áron, áldozatot hozni a modern mammonnak bármilyen áron. A mai társadalomban a jóllét egyik legfőbb, legfontosabb tényezője haldoklik: a takarékoság, és ennek legveszélyesebb ellentéte nyert uralmat, a nyerészkedés. Vagyonra kell szert tenni csak azért, hogy annál pazarabban lehessen hódolni az elkoresosult divatos hajlamoknak, szenvedélyeknek. Ezeknek kell elpusztulnia, hogy egy ember elégedett legyen. Ez a nyűg nehezedik az emberek millióinak nyakára, teszi őket kedvtelenné, bizalmatlanokká a jövő iránt, elégedetlenekké sorsukban. Mert mai nap, a boldog egyszerűség tovatűntével, még a megfeszített munka, kitartó szorgalom, lankadást nem ismerő iparkodás is csak nagyon lassan termi meg gyümölcseit, a társadalomban uralgó és tulfeszített igények mindent felemészten. A munkás kéz nemcsak kenyeret és nyugalmat akar, hanem szórakozást, örömeit, minél több kényelmet, szóval jó életet. A jobb jövő fejében, még ha bizonyosnak látszanék is az, senki sem hajlandó szenvedélyeinek kielégítéséről lemondani, magát összehuzni, sőt épen nélkülözni. De ha akarná is, ha volna ahhoz kedve, ereje, ezer ellen-séggel kell megküzdeni, mert a mindennapi élet ezer alkalmat, esabot, ingert, sőt erőszakot használ fel arra, hogy a munka szerzeményét fölemésztsze. Ebből származnak azután ama borzasztóan elszomorító társadalmi bajok, amelyekkel naponta sűrűen találkozunk, s amelyek már epidemikus természetüket is elveszítették, mert immár közönségesekké, s általánosakká váltak. De ezekről a jövőben szölandunk.

Csillag-fürtök.

(A szentek életéből.)

XXVIII.

Eleuz és Juliána.

Eleuz pogány kormányzó
Térden állva így könyörög:
»Légy enyém szép Juliána,
Boldogságod léssen örök!«

»Atya, Fiu Szentlélekben
Hogyha egy Istent imádasz,
Ha elhagyod bálványodat,
Tied leszek; — ez a válasz.

»A mit kívánsz, nem tehetem!
Mebántanám császáromat;
Magas rangot, kincset, vagyont
És hivatalt császárom ad.«

»Térj vissza te ősz hitedre,
S megalkotod boldogságom;
Ugy-e megteszed hugoskám?
»Igen! szódat bizton várom.«

»Az én uram kedves ifju!
A te császárodnál nagyobb;
Ne kívánd, hogy megbántsam Őt,
Kinek szolgálója vagyok!« —

A megsértett büszke ifju
Nehéz fejjel eltántorog;
Sötét, éji gondolatán
Czikáznak égő háborok.

Nincsen nyugta, hogy is volna!
Ki egy angyal szüz szavának
Becsértékét föl nem fogja,
Arra csak mély kinok várnak. —

Afrikán, a bősült apa,
Szétszaggatná szép leányát;...
De nem!... a törvényre adja!
Mit bánja ő, ha majd bántják. — —

Vérbíró lett a völegény:
Szép szüzét megvesszőzteti,
Selyemháját befonatja
S annál fogva felkötöttei...

Leveteti; s vadul öntet
Felolvasztott érzet rája,
Fogas kerék megtördeli...
De a szüz bátran kiállja.

És csodásan ép maradt,
Híve égi Jegyesének,
Végre pallos vetett végett
Hitben erős életének.

A mennyei hármás Jóság
Fölemelé tiszta lelkét:
S még az nap a dicső szentek
Társkörükben őt meglelték. —

Nyulassy Antal.

Gáspár és Dorka.

— Elbeszélés. —

(Polytatis.)

Gáspár urambátyám, ha nem viszkedett volna annyira a háta, képes lett volna zokogni. Már most mitévő legyen? Szerencsére ott volt a java pénze a kalapja bélése alatt, azt nem vitték el. De hogy merete volna azt mutogatni. Ezek gonosz emberek itten. Még belefojtának abba a tóba, amelyben az imént olyan élvezettel lubiczolt. Mit tegyen?

Bizony nem maradt más hátra, mint magára huzni az ott hagyott gunyát és a derék trencsényi népviselet inkognitójában elfutni valahová, ahol majd adnak neki jó pénzért másikat. Hanem addig jó sokat kell járkálnia e nem rá termett gunyában. Csak az Isten attól őrizze meg, hogy valami csóka-kereszturi atyafival találkozzék, — a föld alá bujnék előle szégyenében. Rászánta tehát magát s nagy keservesen beleverte magát a drótos tót öltözetbe. Borraivaló fejében ott hagyta a nagy kalapot.

Amint kimenetben megpillantá magamagát egy tükörben, azt hitte, hogy az emberek összefutnak esodálására. Persze, hogy egy kissé furcsa divat szerint volt öltözve. Kordovány magyar csizma, pörge kalap, azután bőrnadrág, tüsző, hóna alatt a táskája, mindez elég lett volna, hogy egy párisi divatgyártó vegyen róla mintát. Szegény urambátyám kezdte szörnyen röstelleni állapotját. Csak úgy bandukolt a félreeső utcákon, lesítve szeméit és nem tekintve senkire, kérve kérve a menybélieket, hogy valahogy segítsenek siralmas sorsán. Valamely kicsiny csapszékben meghuzta magát napestig s csak mikor esteledni kezdett, akkor jött meg a bátorsága. Valahogy átvérgődött a tulsó partra, ott aztán fogadott egy embert, hogy vezesse valamely szállóba. Nem fészekedik többé a »két pisztoly« — után; mindegy már neki, legyen »vörös ökor« — vagy »zöld oroszlan« — csak helyet kapjon. Talált ugyan helyet eleget, de mi haszna volt abból, mikor sehol be nem fogadták, rettenetes népviseletének miatta. Itt szánakoztak, amott mosolyogtak rajta s habár Gáspár urambátyám híven és váltig állította, hogy ő voltaképen nem drótos tót, és hogy csak véletlenül jutott e gunyához, amelyet az övével kicseréltek, — de sehol sem akartak neki hinni Némely helyen egyszerűen elutasították azzal a megjegyzéssel, hogy ilyen gyanus külsejű és kétes jellemű bitangoló urak számára még a kamrában sem adnak éjjeli szállást. Gáspár urambátyám majdnem sirva fakadt. Az idő is lejárt, a kísérlője is kívánta már lerázni őt a nyakáról. Elvégre nagy későn, kint a százház körül találtak egy alacsony cégéres házat, egy formaszzerű vityillót az »öt verébhez.« Annak a gazdája befogadta Gáspár urambátyám trencsényi népviselete daczára, azonban annak kikötése mellett, hogy a szállásdíj előlegesen megfizetessék. Az emberséges csárdás elhitte ugyan Gáspár urambátyám szerencsétlenségét, hanem azért biztosnak látszik abban, hogy másnap csak hült helyét találandja gyanus vendégének. Azért előrevigyázólag jónak látta netáni igen alapos csalódások ellenében magát biztosítani.

IV.

Gáspár urambátyám boldognak érezte magát, hogy hajlék alá juthatott. Az álom jötevő, üdítő kellemeiben azonban ezuttal sem részesülhetett, hanem annál irigylendőbb alkalmatossága nyílt megismerni egy fővárosi specificumot, aminőt Csóka-Keresztur sohasem látott, soha sem hallott. A szomszédszobában kivilágos hajnal hasadtáig tomboltak, mulattak kintornaszó mellett. Gáspár urambátyám azt hitte, hogy ahány sipja, bingója van ennek az istentelen szerszámnak, az mind az ő füléhez van ragasztva, srófolva. Eleinte csak a megsüketüléstől félt, — utóbb éjfél után azt hitte, hogy a nehéz nyavala éri utól, csak hajnalban jött arra a megnyugtató gondolatra, hogy ha ez a muzsika még tovább tart, akkor meg fog bolondulni.

Még az a vigasztalása sem volt, hogy felébredhetett volna, mert az egész éjen be nem hunyta szemeit. Mikor nagy keservesen felczihelődött, még akkor is folyton brúgóztak, sipoltak, kopácsoltak a fejében. Az éjen keresztül megtanult egész verkli-repertoárt. Mindig az zsongott, búgott feje és füle körül. Csak annyi ereje volt, hogy előhibhatta szállásadó gazdáját.

— No a fránya egye meg ezt a maga hoteljét! kiáltá dühösen a belépő gazdára, — hát ilyen maguknál az éjszakai nyugalom?

— Biz az ilyen. Tegnap a furmányos urak rendeztek lakzit, ma van a sor a targonczás hordárokon. Az még szebb lesz.

— De én akkor megyek.

— Sajnálom. Ez már nálunk így szokás. Azok az urak jól fizetnek, jól költenek.

— Megfizetek én is. Van énnekem pénzem.

— Van-e? kérde gyanusan a koresmáros, sokat jelentő pillantást vetvén Gáspár urambátyám trencsenyi kosztümjére.

— Van bizony. Elmondtam már tegnap, micsoda baj ért. Most menjen kegyelmed izibe, hozzon nekem valami szabót, ruhatárost, mert így nem mehetek az utcára.

A gazda nagy szemeket meresztett s mosolyogva jegyzé meg:

— Tehát igazat mondott az ur?

— Persze hogy azt, mordózom. Csak szaporán.

A koresmáros kezdett huzavonakodni. Nézegette Gáspár urambátyámot lábtól fejig. Kezdte őt körülszimatolni, mint az eb. Sehogy sem értette vendégének magaviseletét.

Gáspár urambátyám sejteni kezdé gazdája aggodalmait. Elővette nagy vörös bugyelárisát, s mivelhogy apró pénze úgy így kifogyott, előrántott ismét egy százás bankót s odatartá a bámuló gazda orra alá.

— Eben ni! mondá büszkén, fogja ezt, váltsa föl, azután tegye meg, amit mondtam.

A gazda majdnem hanyatt esett ijedtében a nagy bankó láttára. Ilyeneket nem szoktak az ő hajlékában felváltogatni. Ez a vendég vagy valamely nagy ur, vagy valamely híres zsebmetsző. Mindenesetre fölöttébb gyanus. Késő éjjel betoppan drótos tót gunyában, s másnap százast vált. Itt van valami a dologban.

Megnyugtatta Gáspár urambátyámot, hogy csak maradjon veszteg, majd eljár ő a dolgában tüstént.

(Folytatása köv.)

János-gazda.

(Folytatás.)

Egyik este sétálgattam a földből hányt védsáncz mellett, midőn egyszerre egy fiatal pap lépett mellém, s kezét vállamra téve, mondá: »Ugy-e, magát híjják Réti Jánosnak?« — Szolgálatjára tisztelendő uram; tessék velem parancsolni! mondám.

Én Ferenc-zatyá vagyok, épen az imént érkeztem meg ide a táborba; engem rendeltek előljáróim ezen zászlóaljhoz lelkésznek.

— Igen örülök, hogy megismerhetem tisztelendőségedet; de ha szabad kérdeznem, miért tetszett épen engem keresni, mert szavaiból úgy veszem ki, hogy«

— Eltalálta káplár ur, — vágott szavamba a fiatal lelkész, — de itt nem mondhatom el jövetelem okát, jöjjön tehát sátramba, majd ott beszélhetünk egyről másról. — Ezzel előre ment, én pedig követtem őt.

Megérkezve a sátorba, tudtomra adta, hogy a tábornok engem szemelt ki egy bizonyos nem csekély veszélyvel járó kémszemlére; s mivel ezen utam N . . . en keresztül vezet, s felőlem társaimtól csak jót és nemeset hallott, elhatározta, hogy ott nővérének általam küld levelet; mert jelen háborus világban a rendes postára nem bizhatja fontos tudósításait. Kért, hogy el ne áruljam valamiképen, hogy küldetésemről valamit már hallottam; de a levélről se tegyék senki előtt említést; attól egy egész család boldogsága függ; ha netán veszélybe kerülnek, olvasatlanul semmisítem meg a levelet.

Szivesen vállalkoztam ezen kis szolgálatra, annál is inkább, amint később volt alkalmam Ferencz-atyá lángbuzgalmát és igazi honfiai lelkesülését tapasztalnom.

Csakugyan harmadnapra maga elé hivatott a tábornok, s utasított ama veszélyes kémszemlére: Ha netán félsz fiam, inkább maradj itt, majd mást szemelek ki! — mondá nyomatékkal, hogy miért mondá ezt, nem tudom elgondolni, talán arczomon ki volt fejezve némi aggály, mely egy kissé elfogta lelkemet? No de jó volt, hogy így szólt. Szavaira arczom lángba borult, szemeim pedig érzem, hogy szikráznak, csaknem reszketett hangom, midőn mondám: Réti János még nem ijedt meg soha a maga árnyékától és époly kevésé reszketett az ellenség golyó-zápora közt; tehát nincs oka félni jelen küldetése miatt sem. « A tábornok mosolygott, és kezét nyujtva mondá: Nem is kételkedem bátorságodban fiam, csak egy kissé próbára tettelek! S most »indulj« »Éljen a haza!«

Elhagyván a tábornok sátrát, egyenesen Ferencz-atyához siettem, kitől átvévén a levelet, zsebembe rejtém azt; azután felkértem Ferencz-atyát, hogy ha netán elesném, vigye meg Vadasra utolsó üdvözetemet kedveseimnek.

A tisztelendő atya megígérte ezt, s áldását rám adva, elbocsátott.

Hatodmagammal tettem meg ezen utat, nem egyszer forgott életünk egy hajszálon; az ellenséges tábor közvetlen közelében, a földön esuszva, csak lassan haladhattunk előre; végre N be értünk, itt most ama magánlevelet kelle átadnom, de úgy, hogy még társaim se vegyék észre!

Szerencsére, még ezen helyen sem magyar- sem német-sereg nem fordult meg, s így nem kelle az áru- lástól félnünk: éhesek és szomjasak voltunk, miért az előttem leirt házba tértünk be, hol a házi-asszonyt félre- intve, először felkértem őt, hogy egy pohár bort s valami harapni valót adjon, de gyorsan: azután mintha valamit elfeledtem volna mondani, még utána kimentem az ajtón, s jól elrejtett belső zsebemből elővéve a levelet, kezébe nyomtam e szavakkal: »Fivérértől«, »titok«.

Ő bámulva, de gyorsan elvette a levelet s keblébe rejté: én pedig visszatértem a szobába, hova alig pár percz múlva bejött a háziúr, kinek arca ijedséget áru- lt el, bort és borjusültet tett elének, melyet hirtelen elköltvén, már egy félóra alatt folytattuk utunkat.

Megbízásomat híven teljesítve, azon az uton tértem vissza embereimmel, a melyen jöttem, de fájdalom! két derék legényt halálosan talált az ellenség elő- őrsé- nek golyója; még csak testeiket sem hozhattuk magunk- kal. A tábornok meg volt velünk elégedve, a híreket melyeket hoztunk, igen fontosaknak mondá: és meg- igéré, hogy jeles szolgálatunkat meg fogja jutalmazni.

Ferencz- atya szeméiben könyek ragyogtak, midőn elmondtam neki tapasztalatomat. »Hála Istennek, csak- hogy még jókor volt számukra a tudósítás!« — mondá, azután levett nyakáról egy kis fekete selyemzsinort, melyen két ezüst-érem függött: »János; sem aranyom sem pénzem nincsen, de ha volna, sem adnék azt magá- nak, elismerésem és hálám csekély jeléül ezen két érem a legbecsesebb tárgy előttem, ezek egyikét el kell fogadnia tőlem emlékül« — s ezzel leoldá az egyik érmet, s egy darabka vörös zsinorra füzé és nyakamba akasztá. — Ő, kinek képét ezen érem ábrázolja, védje meg kegyelmedet a harcztéren,« mondá, — én pedig ajkaimhoz emelém az érmet, és keblembé rejtém azt. Bár nehezen esett szívemnek tőle elfogadni ezen áldozat- tot, mert hogy áldozat volt, az láttam arczán, szeméből, de vonakodással nem volt szabad őt sértenem és szomorítanom, ezt érzém.

Ferencz- atya, a gazda ezen szavainál intett s szeméit megtörlé a feltóduló könyektől.

Kis kincsemmel siettem laktanyánkba, hol a vig pajtások közt csakhamar elfeledém az ut fárada- lmaim.

Másnap megkaptam az őrmesterré való előléptet- semet tartalmazó kinevezési okmányt: Ki volt most boldogabb hadfi, mint épen Réti János! Tudták ezt a bajtársak, s ugyancsak megülték velem együtt a lak- zit, melynél bőven folyt a szőlő piros vére, természetesen Já- nos-gazda kontójára; ennek pedig nem volt üres a zsebe.

Ferencz- atyával ezentúl szorosabb kötelék által voltam összefűzve, s valóban igen jól éreztem magamat körében; ő irántam leereszkedő és nyájas volt, s amint örömmel tapasztalhattam, ő is szívesen beszélgetett velem.

Ugy vagy egy hét múlva, ezen elbeszélte kém- szemlei utam után, egy reggelen parancsot kapott hadtestünk, hogy készen álljon az indulásra. Tudtukra adták, hogy heves harcra lehetünk elkészülve, miért is igen helyesen cselekednénk, ha rendezni való ügyeinket hamarjában rendbehozni sietnénk.

Nem kellett ezt kétszer hallanunk, ki ki sietett a maga dolga után. Én levelet irtam övéimnek, azután

elvégeztem Ferencz atyánál gyónásomat. — »Ha netán a halál elragadna, s tisztelendő atyám holt- testemre ráakadna, úgy csak arra az egyre kérem fel, vegye le ezen. öntől kapott emlék-érmet nyakamról, és adja a feleségemnek utolsó emlékül tőlem, — mondám — s a derék tisztelendő- atya meg is ígérte ezt, hozzátéve, ha még életben maradhat ő is, mert »élet halál harc« lesz a legközelebbi napokban, s akkor kitudja, nem ontja e majd ő is szív- vévét az édes hazáért.

Most el kellene beszélnem a csata hevét, le kellene festenem a honfiak vére miként pirosítá meg a talajt, hogy mint suhogtatá a kegyetlen halál kaszáját felet- tünk, de jobbnak látom erről hallgatni, s csak annyit mondani, hogy derék hadtestünk tönkre ment: az utolsó jelenet a csata mezején, mely szemembe tünt, az volt, hogy Ferencz- atya, ki egy haldokló vitézre hajolva, annak az utolsó feloldozást adá, egy golyó által találva szintén, — amint vélem — halva rogyott a haldokló mellé: a következő perczben már tüzes karikák tánczol- tak szemeim előtt, fejemben zúgni kezdett, mire forró nedvességet éreztem arczomon előmleni, és többet nem láttam, nem hallottam, meg voltam sebesülve, egy iszonyu kardcsapás, melynek emléket homlokomon lát- hatjátok, harc képtelenné tett.

E csata után mintegy három hétre tértem végre teljesen magamhoz: egy tiszta, világos szobában, szép fehér ágyban fektüdtem: mellettem egy tisztos öreg asszony ült, és egy nagy könyvből imádkozott. Amint észrevette, hogy tiszta öntudattal bírok, mosolyogva, csendes, szelid hangon szól hozzám, mondva, hogy ne nyugtalankodjam, jó helyen vagyok.

Oly bizalmat gerjesztő volt ezen öreg asszony arca, hogy első perczben megszerettem, s mint egy anyát, becsülni kezdtem.

(Vége következik.)

TÁRCSA.

Kiállítási levelek.

VII.

Országos kiállításunkon nemcsak a műipar, de a hazai képzőművészet is szépen van képviselve. Eredetileg a képző- művészetek különféle ágai (építészet, szobrászat, festészet) vala- mint a műipar- régiségek nem is voltak felvéve a kiállítás kere- tébe, csak később, részben pótkiállítások czimén adtak ezeknek helyet. De annál fényesebb palotát emeltek nekik, méltót fejlőd- ési fokozatukhoz, méltót a kiállítás nagyszabásu keretéhez.

Mindjárt ott kezdetjük, hogy maga a műcsarnok egy igen sikerült kiállítási tárgy. Pfaff műépítés tervezte és Gre- gersen vállalkozó építette föl nyerstéglával (Rohbau) bur- kolva. Kiváló dísz kölcsönöznek ezen épületnek a szindús majol- likából készült részletek, melyek Zsolnay Vilmos gyárát dicsérik. A pompás oszlopfők, friesek, kapuk feletti figurális alakok, csinosan tervezett vázák stb. meglepő összhangzatban magasabb művészi színvonalra emelik e palotát.

A tágas lépcsősoron feljutva, a vestibulumba lépünk, honnét két nagy, felülvilágított terem nyílik. A művészek — kik tudva- levőleg nem igen tartoznak az elégedettek közé — sok kifogást tettek az épületrészek csoportosítása és a világítás ellen. Azou- ban a tapasztalat tanúsága nem mellettök szól. A képek és szobrok igen kellemes, egyik- másik plane előnyös világításban

kinálkozik a műkedvelőnek. Olyan épületet meg soha sem látam, nem is tudok magamnak elképzelni, melyben minden kép egyforma jól világítva lenne; más szóval, mely épülettel a művészek egytől-egyig meg volnának elégedve.

Vegyük hozzá, hogy e csarnok, melyért az országos bizottság mintegy 106—110 ezer forintot áldozott, eredetileg állandó épületnek terveztetett. Ez az oka, hogy már eleve tekintetbe kellett venni azt is, hogy jövőben esetleg minő célra fordíttassék? Nézetünk szerint akár a képzőművészetek termékeit fogjuk benne ezután is elhelyezni, akár pedig — miként hallatszik — ethnographiai gyűjteményeket állítanak föl benne: egyaránt meg fog felelni céljának s nem fog megszűnni a főváros egyik előkelő épülete lenni.

Részünkről ez utóbbi mellett kardoskodnánk, mert az ország szívében egy jól berendezett ethnographiai muzeumot nem nélkülözhetünk. Vegyük csak például a Xantus János jeles hazánkia által nagy utjából hozott értékes gyűjteményt, mely egy ily muzeum magvául kínálkozik, továbbá a kiállítás háziipari csarnokában felállított népszobákat (falusi szobaberendezések az ország különféle vidékeiről) kiegészítve néhány érdekes népzajzi műdarabbal, oly becses collectiót képeznek e célra, melynél dúsabbat egyelőre nem is kívánhatunk.

Egy ilykép felfogott ethnographiai múzeum a külföldi utazónak némi képet fog nyújtani hazánk különböző aji, műveltségű, izlésű elemeinek szokásairól, ruházat- és bútorzatáról, háziipara fejlettségéről, sajátos nézeti izlése konzerválásáról, egy szóval a különféle nemzetiségek sajátosai- és közös vonásairól.

E kitérés után nézzük kiállításunk szobrászati és festészeti műalkotásai közül a figyelemre méltókat. Amint az előcsarnokba belépünk, csinosan csoportosított zöld galyak, babérok és virágok között ő Felsége a király szobra tűnik szemünkbe, művészeink egyik legtehetségesebb tagjától Strobl-tól, akinek ő Felsége e szobor készítésénél ulti kegyeskedett. Még mindenkit meglepett e sikerült mellkép, mely a megszólalásig hü. Ettől balra Kis György »Irgalmas samaritanus«-át látjuk, ma is oly szivesen, mint évekkkel ezelőtt az országos képzőművészeti társulat csarnokában. Már eszméjénél fogva is többre tartjuk, mint az előcsarnok jobb sarkában felállított »Apagyilkos«-t. Ennek nagyszerű anatómiai studiuma nem képes lekötöni figyelmünket s marasztalni bennünket a szerencsétlenül választott megrendítő thema mellett.

A felülvilágított két terem találkozását közvetítő belsőcsarnokban Zala György monumentális csoportozata vallásos érzést kelt lelkünkben. A bold. Szűz ölében tartva vigasztalja Mária Magdolnát. Igen hálás thema, melynek mesteri feldolgozása fiatal művésznünknek társulati nagy díjat és hírnevet adott. — Ugyanitt látjuk Stróbl-tól Zichy Jenő gróf barock-izlésű keretbe foglalt mellképét, továbbá Koburg Ágost herceg térdelő szobrát Tilgner-től. Nekünk e középkori modorban készült modern-alak sehogysem tud tetszeni. Az aicsuthi templom részére József főherceg ő fensége rendelte meg. Sokkal kevesebb benne a vallásos felfogás, hogy a Storno által remekül tervezett román kapornába — eltekintve stíljétől — joggal beillenék. Bizonyos atekálttság ömlik el rajta, mely a diszruhás öreg főurnak nem a legjobb áll.

Szintén nem mernék nagy glicseriát megeresztetni korán elhunyt Huszár Adolfunk »Venus« szobráról sem, melyet gr. Zichy Jenő a fővárosnak ajándékba készített.

Ezuttal nem akarunk hozzászólni magához a themához, hogy miként juthat a főváros azon szerencséhez, hogy épen »Venus« szobrot kapjon új képviselőjétől emlékül, ajándékba?

Most csak a művész felfogását és a szobor műkivitelét akarjuk pár szóval érinteni. Sokat, igen sokat néztük e szobrot, hallottunk felőle — kivált érdekelt felektől — temérdek dicséretet: mindennek daczára nem tudjuk magunknak megmagyarázni, hogy mi szép ezen a szobron? Arczán egyetlen női vonás sincsen; ha fürteit rövid göndörre vágva faragta volna ki a szobrász, pompásan beillenék fiatal Dionysios arcznak. Talán emlékezel kedves barátom, hogy kiváló tehetségű művésznünk halálakor a lapokat befutotta azon hír is, miszerint a »Venus« szobrát nem fejezhette maga be. Menten demontálták és kósza hirnek, mely semmi alappal sem bír, mondották a napi sajtó jólértesültségét. Most a szobrot vizsgálva, háttározottan mernők állítani, hogy Huszár nemcsak nem látta teljesen elkészülve, de ha látta volna, nem hagyta volna részleteiben így meg. Róla, kit művészi alkotásait tekintve, oly korán, fényes tehetségének kiaknázása nélkül vesztettünk el, egyebet feltennünk nem is lehet. Én azt hiszem, legigazságosabb leszek a nagy mester emléke iránt, ha a szóban levő »Venus«-t »opus posthumum«-nak, mely a mester correcturája nélkül látott napvilágot, nevezem.

Emér.

RÖVID HIREK.

* **Ő Felsége a király ajándéka.** Ő Felsége a knyahuinai görög szert. kath. egyházközségnek temploma helyreállítására száz; a kótaji görög szert. kath. községnek ötven, végre a kordiki, kökeszi, domanzsi és kardos-vaszkai róm. kath. kath. egyházközségnek iskola építkezési célokra száz-száz, a bucsui református egyházközségnek temploma helyreállítására és paplak építésére, százötven frtot engedélyezett.

* **Ő Felsége a király ajándéka.** A király Stoósz bánjavárosnak, a f. évi márczius hó 26-án ott dühöngött tüzvész által károsodott lakosai segélyezésére, négyszáz forintnyi összeget adományozott magánpénztárából.

* **Kitüntetés.** Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán, Poliakovics Iván bozói róm. kath. plebánosnak, az egyház terén és a közügyek előmozdítása körül szerzett érdemei elismerésül, a koronás arany-éremkeresztet adományozom. Kelt Ischlben, 1885. évi július hó 8-án. Ferencz József s. k. B. Orczy Béla, s. k.

* **Fm. Simor János** Bibornok Herceg-Primás ur ő Eminentiaija tegnapelőtt egy levelet intézett Székesfehérvár város polgármesteréhez, mely ő Eminentiaija válaszát tartalmazta ama levélre, melyben a polgármester ő Eminentiaiját arról értesítette, hogy Székesfehérvár miként óhajtja megülni a jövő évben ő Eminentiaijának áldozárrá szenteltetése 50. évfordulóját. Fm. Simor János Bibornok, Herceg-Primás ur ő Eminentiaija megleghangu és fenkölt szellemü levelében nem csak beleegyezését adja ahhoz, hogy életnagyságu arczképe a gyülesteremben elhelyeztessék, hanem örömet is kifejezi a fölött, hogy szülővárosa a fentebbiekre határozta el magát.

* **Miniszteri köszönet.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter, dr. Warsalik Gerő irgalmas-rendi perjelnek Budapesten, a tud. egyetem elmekörtani tanszéke irányában, az oktatás céljainak előmozdítására tett jó szolgálataiért, meleg köszönetét ez uton is kijelenti.

* **Köszönetnyilvánítás.** Fm. Simor János Bibornok ur ő Eminentiaija s Magyarország Hercegprimása fejedelmi bőkezűségének újabb jelét adá, midőn Bars-Bessenyő r. kath. hitközsége új iskolája építésének költségeihez 200 frttal járulni kegyeskedett. Isten áldja a nemes szívü főpapot és fizesse meg jótét-

ményeit erőteljes hosszú élettel; vizsgálatásait, melyekben hivatott oly atyailag részesíti, viszonzozza az ég azon vizsgálatásokkal, melyeket főpásztori buzgólkodásának eredménydus sikereiből fenkölt lelke meríteni szokott! Ezért kéri a minden jónak Jutalmazóját a bars-bessenői róm. kath. iskolaszék.

* **Alapítvány-adományozás.** Fm. Simor János Bibornok Herczeg-Primás ur ő Eminentiaja, mint a Sigray-alapítvány kegyurának kijelölésére a vallás és közoktatásügyi miniszter, a br. Sigray-alapítványnál megüresedett segélydíjas helyet Blaskovits Margitnak adományozta.

* **Fm. Simor János Bibornok Herczeg-Primás ur ő Eminentiaja** az újonnan létrejött nagyszombati katolikus legényegyletnek 100 frtot, az érsekújvári Szt. Ferencz-rendieknek templomuk tornyának javítására 300 frtot, a ribányi iskolára 100 frtot és a kenézli görög kath. templomra 50 frtot méltóztatott adományozni.

* **Egyházi előléptetések.** Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére, a győri székesegyházi káptalanban: K o k a s János székesegyházi főesperesnek az örkanonokságra, M e s t e r István soproni főesperesnek a székesegyházi főesperességre, dr. B e r t h a János mosoni főesperesnek a soproni főesperességre, E b e n h ö c h Ferencz locsmándi főesperesnek a mosoni főesperességre, J o r d á n Tamás rábaközi főesperesnek a locsmándi főesperességre, dr. S z é l y Lajos komáromi főesperesnek a rábaközi főesperességre, H o l d h á z i János pápai főesperesnek a komáromi főesperességre, végre M o h l Antal iskolás kanonoknak a pápai főesperességre való fokozatos előléptetését jóvá hagyván, az ekként üresedésbe jövő utolsó, vagyis iskolás kanonoki javadalmat B e i d l Alajos szentszéki ülnöknek, egyházmegyei irodaigazgatónak és püspöki titkárnak adományozom. K e l t I s c h l b e n, 1885. évi július hó 8-án. F e r e n c z J ó z s e f s. k. T r e f o r t Á g o s t o n, s. k.

* **A hosszú élet titka.** Gróf Andrássy Gyula e hó elején öcsésével, Andrássy Géza gróffal Radován volt medvevadászaton. Ez alkalomból a gróf egy névtelen levelet kapott, melynek írója dicselkedett azzal, hogy nagybátyja 100, nagynénje 99, nagyatyja 98 éves volt, atyja pedig jelenleg 96 éves. E magas életkornak a levél írója szerint titka van. A levél írója azt kívánja a grófnak, éljen minél tovább, s e végből felfedezi neki titkát. A titok a következő: Nem szabad soha haragudni, a gyomrot nem szabad megterhelni, nem szabad meghűlni, este sóskenyéren kívül más eledelt enni nem szabad. A legfőbb azonban az, hogy lefekvéskor a jobb oldalra kell fekvődni.

* **Primitia.** Esztergomban a vizivárosi igralmas nénék templomában e hó 5-én mutatta be első szent áldozatát, nagyszámu hívők jelenlétében, Pathy János egri egyházmegyei áldozó pap. A szent ténykedésnél ns. és ft. Meszlényi Gyula apát-kanonok ur segédkezett.

* **Ft. Lönhart Ferencz** erdélyi püspök ő nmlga az erdélyrészi magyar közművelődési egyletnek 500 frttal, — a székely közművelődés- és közgazdasági egyletnek 100 frttal alapító tagjává lett. A zágoni tüzoltó egyletnek 20 frtot, a lemhenyi iskola építésére 300 frtot, a budapesti szépirodalmi kör céljaira 10 frtot, az udvarhely-szt-királyi második tanító javadalmazására 50 frtot, a piskii r. k. templom alapkövetelésének ünnepélyére 100 frtot, a kerelli szentpályi tűzkárosultaknak 50 frtot, a bolyai iskola szükségleteire 100 frtot, a lövétei 3-ik tanító javadalmazására 37 frtot 50 krt, a kolozsi leányiskola felszerelésére 100 frtot és segélyezésekre 300 frtot volt kegyes adományozni.

* **Szép ünnepély.** Tátrafüredről írják a »Pesti Napló«-nak jul. 12-ről: Ma igen szép ünnepélynek voltak tanui az ó-tátra-

füredi vendégek. Dél előtt nagyságos Oltványi Pál prépost-plebános ur, e fürdőnek törzsvendége, beszentelte az itteni kápolna védszentjeinek. Szent Péter s Pál apostoloknak a vendégek fillérein beszerzett szép képeit. Délután leleplezték ugyanazon prépostnak ajándokát, az általa egy pár év előtt föltalált forrásra Szegedről hozott emlékoszlopot, mely gránitszinű s obeliszkszerű alaku, 3 méter magas és latin, magyar s német nyelvű felirattal van ékesítve. A forrás hat foknyi meleg, kristály tiszta édes vizet elég bőven szolgáltat. Délutón 3 óraker zeneszó kísérete mellett vonult az irodától 500 lépésnyi távolságra eső üde forráshoz a vendégsereg, hol dr. Jármy László fürdőorvos az igazgatóság és a fürdő vendégek nevében üdvözölte a forrás feltalálóját és a szép emléket ajándékozóját, ki 13 év óta törzsvendége Tátrafürednek. A leleplezési ünnepélyen József főherczeg fia: József és László főherczegek is jelen voltak. E hó 20-ka táján fog Clotild főherczegnő is két leányával eljönni. — A főherczegi család számára az ugynevezett svájcezi ház van igen fényesen lakásul berendezve.

* **Halálozás.** Király János szökolyi esperes-plebános életének 57-ik, áldozárságnak 33-ik évében f. évi július hó 9-én az Urban elhunyt. Nyugodjék békében!

* **Primitia.** Budaörs községének tegnap nagy ünnepély volt; azon szerencsében részesült, hogy az odaváló egyszerű szőlőművelő szőlőktől származó tisztelendő Fritzenschaft János ur, a helybeli hívek és számos fővárosi és környékbeli vendégek jelenlétében, első miséjét mondotta. A zenés nagymise alatt az odaváló zene és énekkar Heinz János odaváló főtanító ur praecis vezetése mellett az ájtatosságot emelte. Az evangelium után t. Krammer Ferencz f. v. belvárosi káplány és az orsz. központi kath. legény-egylet másod elnöke a szöszékre lépett és egy igen hatásos sz. beszédet tartott, melyben új tisztársának a hivatásával járó kötelességeket, különösen az egyház, a haza és hivatásához való ragaszkodását és ezek jólétének előmozdítását köti szívére, továbbá átadta tagtársának kiválóan szívélyes szavakkal üdvözlését és nagy sikert kívánt neki a mai napon átvett nemes pályához. Az ünnepélyes isteni tiszteletet követő egy igen kedélyes lakoma, mely főt. Szelepesényi László plebános urnál tartatott és mely alkalommal a pohárköszöntések sem hiányoztak.

* **Beütött a villám a templomba.** A »Sz. Lap«-nak a következőket írják: A Várgédőtől két és félórányi távolságra fekvő Csoma községben a templom a mult hó 29-én felette gyászos és megrendítő esemény színhelyévé lett. Az isteni tisztelet alatt égi háboru támadt s a villám becsapott a templomba. Három fiatal asszony halva maradt, tizenhét más ájtatoskodó oly sérüléseket szenvedett, hogy ezek közül is csak néhánynak életéhez van remény. A három holtan maradt asszony közül kettő két testvér-nél volt nőül. A sebesülteknek dr. Neumann füleki orvos nyújtotta az első segélyt. E lap egy másik levelezője az esetet következőleg adja elő: A villámcsapás pillanatában többen kidőltek a padokból, mások a kövezeten rogytak össze, néhányan pedig a choruson szenvedtek sujtó, égető fájdalmakat. Ez alatt az oltár előtti téren kékes lánggomoly hempergett, majd sebesen keringve elpattant, recsegve sziporkázott, fojtó kéngezt terjesztett és hirtelen elosont. A füst és gőzzel töltött templom belseje akkor már olyan volt, mint egy gyászos csatatér! A megrémült ájtatoskodók nem tudták: meneküljenek-e, vagy a sujtottak segélyére siessenek? Végre sikerült a mozdulatlanul maradtakat a templom előtt lévő térre kivonszolni, és akkor látták, hogy két fiatal — 25—26 éves — gyermekes asszony, halva, ketten pedig nagyobb mérvben meg vannak bénítva. Ezek egyike az esperes-plebános Findura István providealtatott is. A kisebb-nagyobb mérvben sujtottak

Nélkülözhetlen sérvben szenvedőknek

a gyáramban készült 1885-ben szabadalmazott

sérvkötők.

melyek biztonságukért a hordásban minden eddigi készítményt felülmúlnak. A sérvkötő biztonsági sróffal van ellátva, mi a sérv félrecsuszását lehetetlenné teszi.

Egy ilyen sérvkötő ára írt **4.-** Finomabb írt **6.-**
kettős **7.-** **10.-**

Egyszersmind ajánlom gazdag raktáramat minden szerkezetű ruganyos és gummi kötszerekben, suspensorok szarvasbőr, tricót és patent gummból, utóbbi lovglás vagy keményült sérvnél használandó. — görcsérharisnyák gummi és szarvasbőrből, has- és köldök-kötők gummi és szövetből, egyenestartó, tisztulás és vizeleti táskák, jégtáska gummból, gummi- és flanel-táska belégzési készülékek, gummi és szövet vánkások, ülés és fekvésre anyakoszorúk, irrigátorok Kéz-márszky és Tauffer nevezetes tanáraink előírása szerint teljesen 1 liter nagyságban írt 2.50, 1½ liter írt 3 és 2 literes írt 3.50. Myssi-írók minden módszer szerint kaucsuk és fémből, gummitetűk, valamint minden a betegápoláshoz elképzelhető kellékek. — Ugy szintén bátorkodom bőrű készítményeimet részint felsorolni, u. m. keztyűk, szarvasbőr, lovgló nadrágok szürke és sárga színben, szarvasbőr-takarók, vánkások és gamásnik. Dus raktár gummi és szövet esőköpenyekben. Sérvkötők rendelésénél kérem tudatni, hogy a sérv jobb, bal, vagy mindkét oldalú, és az ágyék bőségét. — A felvevésre külön kabinet áll rendelkezésre.

ORMAI MÓR,

(9-10)

kötszer- és kesztyűgyáros Budapest, hatvani-utca 20. szám, a magyar-utczával szemben. — A címre kérem különösen figyelni.

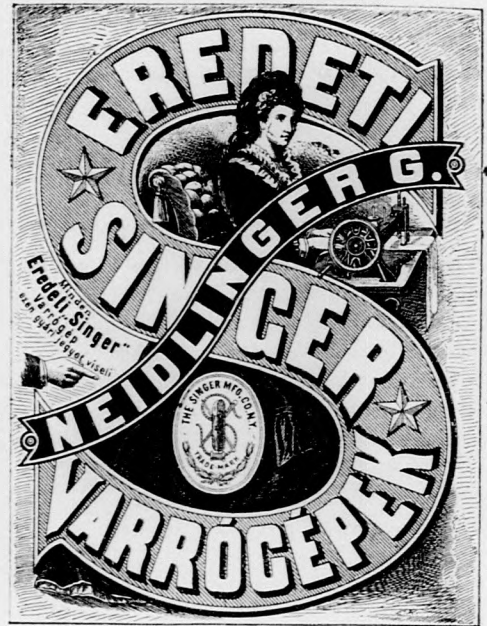
BUDAPESTI ASZTALOS-TÁRSASÁG

JÓZSEFTÉR 1-ső szám.

Hazai készítmények.

A hazai asztalos-társaság mesterei ajánlják nagy raktárukat kész **asztalos és kárpitos-butorkokkal, a legegyszerűbbektől a legfinomabbakig**, igen olcsó árakon, jóállással a minőség szilárd-ságaért. 7-20

Képes árjegyzéket ingyen s bérmentesen küldünk. Vidéki megrendelések 10% felvétel ellenében teljesítetnek. Csomagolásért 4%

Budapesten csak a NEW-YORKI Singer társulat vezértügynöke

(6-12)

NEIDLINGER G.

által vázai utca 26. sz. rendelhetők.

Más nevű varrógépkereskedőknek, helyben vagy máshol Magyarországon, az eredeti Singer varrógépek ismételtárusítás végett nem adatnak; s másoktól a Singer név visszaélésével kereskedésbe hozott gépek csak **utánzott** német vagy bécsi gyártmányok.

ZAMBACH ÉS GAVORA

ő Emin. a bibornok-érsek és Magyarország Herceg Primásának udv. szállítója.
Római kath. magyar cég.

Budapesten vácozi-utca 17. sz.

Ajánljuk dusan felszerelt **egyházak és kápolnák** berendezéséhez szükséges tárgyainkat, a legjutányosabb áron a lehető legszebb kivitelben.

Nevezetesen:

miseruhák,
reverendák, czimádák,
egyházi és társulati lobogók,
szt. szobrok, csillárok, kelyhek,
Monstráncziák,
stáció-képek, oltárok,
urkoporsók,
stb. stb.

Régi ruhák ujjitását, valamint tüzaranoyozást és ezüstölést elvállalunk és olcsón készítjük el.

Arany-, ezüst- és selyemhimzések és himzett egyházi ruhák nagy választékban.

Pontifikáló-eszközök, Infulák.

Szegényebb egyház-községeknek részletfizetésre is szolgálunk berendezéssel.

Nem tetsző tárgyak kicseréltetnek.

Pontosságunkat több százra menő elismerő-levelekkel bizonyíthatjuk.

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Ágoston Antal.**

Budapest, 1885. Nyomatott az Athenaeum r. társ. nyomdájában. (Ferencz-tere Athenaeum-épület.)